

Т. Д. Каменшук, А. Г. Обухівська, Г. В. Якимчук ; за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. м. Київ. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/737890/1/Monograph_Assessment%20of%20development_2023.pdf (дата звернення: 03.10.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-553-5-42>

МИСТЕЦТВО ЕБРУ ЯК ШЛЯХ ДО КРАСИ, СПОКОЮ Й САМОВИРАЖЕННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Травнікова Наталя Павлівна

вихователь

*Комунальний заклад «Багатопрофільний навчально-реабілітаційний центр Довіра» Криворізької міської ради
м. Кривий Ріг, Україна*

Сучасна система освіти спрямована на створення умов для всебічного розвитку кожної дитини, незалежно від її індивідуальних можливостей і особливостей психофізичного розвитку. Особливої уваги потребують діти з особливими освітніми потребами (ООП), для яких важливим є не лише засвоєння знань, а й розвиток емоційної сфери, сенсорних функцій, комунікативних навичок та творчих здібностей. Одним із ефективних засобів гармонійного розвитку таких дітей є **арт-терапія**, що дозволяє через творчість виражати емоції, знімати напруження та досягати внутрішньої рівноваги [1, с. 42].

У цьому контексті все більшої популярності набуває **мистецтво Ебру** – техніка малювання на воді, що має не лише художню, а й терапевтичну цінність. Вона сприяє розвитку емоційно-вольової сфери, дрібної моторики, уяви та самовираження дитини, забезпечуючи водночас стан спокою й задоволення від творчого процесу [2, с. 89].

Ебру є доступним видом мистецтва, адже не вимагає від дитини спеціальних художніх умінь. Успіх у створенні зображення досягається природним способом, що формує у дитини почуття впевненості у власних силах і позитивне ставлення до творчості [5, с. 71].

Ебру – особлива техніка малювання, тому що робота відбувається фарбами не на папері, а на воді. Малювання водою для дітей (так називають іноді цю техніку, т.к. по суті відбувається нанесення однієї

рідини на поверхню іншого) – це захоплюючий процес створення неповторних візерунків. При цьому хороший спосіб виховання творчих навичок, поліпшення сприйняття кольору, розвитку дрібної моторики рук при мінімальному напрузі малюків.

Сутність техніки Ебру як нетрадиційного способу малювання

Суть даного способу полягає в тому, що вода і фарби мають різну щільність, за рахунок чого останні не розтікаються і не розчиняються, а залишають на поверхні виразний малюнок у вигляді тонкої плівки. Після створення малюнка на воді він акуратно переноситься на папір або тканину (матеріал просто прикладається до рідини).

Чи можливо Ебру малювання в домашніх умовах для дітей?

Цей незвичайний спосіб дозволяє зайняти дитину на досить тривалий час. Незважаючи на складну назву і опис для домашніх занять є більш спрощений варіант. Прекрасно підходить така основа, як молоко, 2,5% жирності. Молоко наливається в посуд, пензлик з фарбою опускається в молоко. Фарба стікає і утворює навколо пензлика пляму потрібного розміру (так само можна крапнути фарбу зі звичайної аптечної піпетки). І так кілька разів. Потім береться паличка (зубочистку, паличку від суші, сірник) і малюються різні лінії, візерунки і т.п. На цій стадії вже можна зупинитися, т.к. процес сам по собі цікавий.

Для дітей з ООП цей вид діяльності має значний розвивальний ефект:

- **Сенсомоторний розвиток:** під час роботи дитина виконує точні рухи, що сприяють координації рук і очей.
- **Когнітивна стимуляція:** спостереження за розтіканням фарб формує причинно-наслідкові зв'язки, увагу та увагу.
- **Емоційне розвантаження:** плавність рухів фарби, відсутність потреби у «правильності» результату сприяє зняттю тривожності.
- **Комунікативний аспект:** колективне створення малюнків стимулює соціальну взаємодію.

Що знадобиться для малюнка на воді – матеріали

1. Густа основа.

Для роботи на початкових етапах основу можна приготувати самостійно. Можна використовувати желюючий речовини – желатин і агар-агар. З них готується негусто желе. У спеціальних магазинах продаються різноманітні загусники: натуральні або синтетичні, рідкі або порошкоподібні, вітчизняні та імпортовані.

2. Фарба.

Також є в продажу. Вона виготовлена на основі натуральних пігментів, води і жовчі. Спеціальна фарба досить рідка, добре розтікається, практично підфарбована вода.

В умовах роботи в дитячому саду зручніше використовувати акрилову фарбу або розведену гуаш.

3. Ємність для основи.

Це може бути будь-який глибокий посуд, найкраще підходить прямокутний контейнер. Найпростіший і бюджетний варіант – одноразова тарілка.

4. Інструменти для створення малюнка.

Інструменти: кисті, гребінці, гребені, зубочистки і т.п.

Кисті можуть мати різну товщину, залежно від вашої задумки. Дітям в садочку краще роздати товсті пензлики: ними буде зручніше наносити краплі, а зворотним кінцем кисті робити розлучення фарби.

5. Папір для перенесення малюнка.

Підійде будь-який не дуже щільний. У продажу є спеціальний ґрунтований папір.

Висновки.

Мистецтво Ебру виступає універсальним засобом розвитку особистості дитини з ООП, сприяє гармонізації її емоційного стану, розвитку дрібної моторики, уяви, естетичних почуттів і творчого самовираження.

Його використання у системі дошкільної та спеціальної освіти створює передумови для формування в дітей відчуття краси, внутрішнього спокою й віри у власні можливості.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення методичних рекомендацій для педагогів щодо впровадження техніки Ебру у практику корекційно-розвивальної роботи.

Література

1. Вознесенська О. Арт-терапія як засіб розвитку емоційної сфери дітей з особливими освітніми потребами. *Психологія і педагогіка*. 2020. № 3. С. 40–45.
2. Колесник Т. Використання арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку. *Дошкільна освіта*. 2019. № 5. С. 85–92.
3. Шульга Н. Арт-педагогіка: сучасні підходи та технології. К. : Педагогічна думка, 2021. 124 с.
4. Demir F. *The Art of Ebru: Traditional Turkish Marbling*. Istanbul : Ministry of Culture Publications, 2018. 112 p.

5. Petrova L. Therapeutic Potential of Water Marbling for Children with Developmental Disabilities. *Journal of Art Therapy*. 2022. Vol. 15(2). P. 68–74.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-553-5-43>

КОМПЛЕКСНИЙ СУПРОВІД ІНДИВІДУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ

Турубарова Анастасія Володимирівна

*доктор психологічних наук, доцент,
професор кафедри психології та соціальної роботи
Хортицька національна академія
м. Запоріжжя, Україна*

Смоляк Володимир Мирославович

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри спеціальної освіти
Хортицька національна академія
м. Запоріжжя, Україна*

У сучасних умовах розвитку спеціальної освіти в Україні актуальною є проблема комплексного супроводу індивідуального розвитку дітей з порушеннями зору. Порушення зорової функції впливає на когнітивний, емоційний та соціальний розвиток дитини, тим самим вимагаючи інтегрованого підходу освітніх, медичних, психологічних та соціальних заходів. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, понад 2,2 млрд людей у світі мають порушення зору. Значна частка (близько 19 млн) припадає на дітей до 15 років, які потребують спеціалізованого супроводу для соціальної інтеграції. Дані Київського міського інформаційно-аналітичного центру медичної статистики свідчать, що у Києві показник загальної інвалідності у дітей з хворобами ока у 2023 році склав – 4.0 на 10 тис. дітей до 18 років проти 3.8 у 2022 році. Показник первинної інвалідності склав у 2023 році – 0.6 на 10 тис. дітей до 18 років, тобто залишився незмінним проти 2022 року [2].

Як зазначають, В. Бочелюк та А. Турубарова, сучасні психолого-педагогічні дослідження вказують, що діти з порушеннями зору стикаються з труднощами в соціально-психологічній адаптації,